

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział IV Karny - Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Winkler - Galicka

Sędziowie SSO Ewa Taberska

SSO Dariusz Śliwiński (spr.)

Protokolant p.o. stażysty E. C.

przy udziale J. M. (1) Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu

rozpoznawał sprawę **P. D.**

oskarżonego z art. 35 ust. 1a i 2 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o ochronie zwierząt w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżyciela posiłkowego oraz oskarżonego i jego obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Pile z dnia 12.03.2015 r., sygn. akt II K 999/14

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania do Sądu Rejonowego w Pile.

D. M. (1) W. E. T.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 marca 2015 r. Sąd Rejonowy w Pile w sprawie sygn. akt II K 999/14 uznał oskarżonego **P. D.** za winnego przestępstwa z ar. 35 ust. 1a i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, za które wymierzył mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzekł zakaz prowadzenia działalności związanej z opieką i pielęgnacją zwierząt na okres 10 lat, zasądził od oskarżonego na rzecz Fundacji na Rzecz (...) z siedzibą w L. nawiązkę w kwocie 1000 zł, jak również orzekł o podaniu wyroku do publicznej wiadomości. Nadto Sąd Rejonowy orzekł o kosztach postępowania. (k. 335-335v)

Apelacje od powyższego wyroku wnieśli: oskarżony, obrońca oskarżonego i pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego.

Oskarżony i jego obrońca zaskarżyli przedmiotowy wyrok w całości i wnieśli o uniewinnienie oskarżonego, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku. (k. 357-368, 370-374)

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zaskarżył przedmiotowy wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze, wnosząc o jej zaostrenie (k. 376-384).

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniósł odpowiedź na apelacje oskarżonego i jego obrońcy. (k. 414-419).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje oskarżonego i jego obrońcy okazały się częściowo zasadne i zaskarżony wyrok nie mógł się ostać. Wobec powyższego odniesienie się do zarzutów apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego stało się bezprzedmiotowe.

Odnosząc się do meritum zarzutów apelacji oskarżonego i jego obrońcy wyróżnić należy dwie istotne okoliczności podniesione przez oskarżonego w toku postępowania odwoławczego, które podważały prawidłowości ustaleń Sądu I instancji co do okresu przestępczej aktywności oskarżonego, a co za tym idzie również niektórych jej przejawów, które oskarżony miał podjąć w ramach przypisanego mu czynu ciągłego. Było to odbywanie przez oskarżonego na przełomie lat 2012-2013 kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego oraz podjęcie przez niego pracy za granicą wiosną roku 2013. W tym miejscu warto dodać, iż z uwagi na kwalifikację zachowań przypisanych oskarżonemu w ramach czynu ciągłego Sąd Okręgowy zobligowany był ocenić prawidłowość ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji odnośnie wszystkich tych zachowań łącznie.

Z ustaleń poczynionych przez Sąd Rejonowy wynika, iż oskarżony miał doprowadzić do trwałego uszkodzenia pierwszego oka psa swojej konkubiny w grudniu 2012 r. lub w styczniu 2013 r. podczas nocnego spaceru.

Jak wynika z akt dozoru D.. 438/12 el. Zespołu (...) Sądu Rejonowego w Pile oskarżony P. D. w okresie od 15 listopada 2012 r. godz. 14.06 do dnia 18 stycznia 2013 r. godz. 4.17 wykonywał karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, orzeczoną wobec niego wyrokiem SR w Pile z dnia 8 marca 2012 r. sygn. akt II K 126/12. Z uwagi na fakt odbywania przedmiotowej kary oskarżony mógł oddalić się z miejsca swojego pobytu od poniedziałku do niedzieli tylko w godzinach od 7.00 do 18.00. W tym okresie oskarżony tylko jeden raz opuścił miejsce pobytu po godzinie 18.00, tj. w dniu 10 stycznia 2013 r., kiedy to był krótkotrwale hospitalizowany. Powyższa nieobecność w miejscu pobytu poza godzinami wyznaczonymi została uznana za usprawiedliwioną.

W świetle tych obiektywnych okoliczności nie ulega wątpliwości, iż ustalenia Sądu I instancji w przedmiocie uszkodzenia pierwszego oka psa należącego do J. M. (2) były niewystarczająco precyzyjne, gdyż oskarżony bez wątpienia nie mógł dopuścić się tego zachowania w grudniu 2012 r., ani do dnia 18 stycznia 2013 r. Bez doprecyzowania powyższych ustaleń nie sposób sobie wyobrazić przypisania oskarżonemu sprawstwa w zakresie tego zachowania.

Za koniecznością doprecyzowania ustaleń Sądu I instancji w przedmiocie sprawstwa oskarżonego przemawiało również przedstawione przez oskarżonego zaświadczenie pracodawcy potwierdzające fakt jego zatrudnienia w Holandii w okresie od 11 kwietnia do 24 maja 2013 r. (k. 466) Sąd Rejonowy ustalił bowiem, iż oskarżony miał dopuścić się uszkodzenia drugiego oka psa należącego do J. M. (2) wczesną wiosną 2013 r. Tak ogóle określenie czasu działania oskarżonego w świetle obiektywnej okoliczności świadczenia przez niego w wyżej wskazanym okresie pracy za granicą nie było wystarczające dla uznania zasadności zarzutu aktu oskarżenia w tym zakresie.

Zdaniem Sądu Okręgowego wyżej wskazane okoliczności wynikające z dołączonych do akt niniejszej sprawy dokumentów winny być skonfrontowane z zeznaniami J. M. (2) oraz jej córek M. i D., co wymaga ich ponownego przesłuchania. Uzupełnienie materiału dowodowego w tym zakresie byłoby równoznaczne z prowadzeniem postępowania dowodowego co do istoty sprawy, co z uwagi na treść art. 452 § 1 kpk nie jest dopuszczalne w postępowaniu odwoławczym. Stąd też z wyżej wskazanych względów konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Poza tym podzielić należało zapatrywanie oskarżonego i jego obrońcy, iż większej wnikliwości wymagała również ocena motywów, które mogły skłaniać J. M. (2) do ewentualnego pomówienia oskarżonego o popełnienie przypisanego mu czynu. Sąd Rejonowy uwzględnił co prawda fakt, iż J. M. (2) zawiadomiła organy ścigania o przestępstwie znęcania się oskarżonego nad jej zwierzęciem po upływie roku od zdarzenia. W jego ocenie tak długa zwłoka była usprawiedliwiona, gdyż J. M. (2) miała prawo obawiać się agresji ze strony oskarżonego, dopóki pozostawała z nim w związku konkubenckim. Nie mniej jednak znamienne było również to, iż J. M. (2), ujawniwszy tak poważne obrażenia swojego zwierzęcia jak uszkodzenia obu gałek ocznych, do chwili złożenia zawiadomienia o przestępstwie nie poszła ze swoim psem do weterynarza w celu zaopatrzenia ran i podjęcia możliwego w tych warunkach leczenia. Tej zwłoki nie może tłumaczyć jedynie deklarowany przez nią brak środków finansowych na opłacenie wizyty i leczenia psa u weterynarza. W tym celu mogła się przecież zwrócić do jednej z wielu organizacji społecznych zajmujących się opieką nad zwierzętami, której przedstawiciele z pewnością nie odmówiliby jej pomocy w zapewnieniu psu niezbędnej opieki lekarza weterynarii. Tymczasem J. M. (2) żadnej pomocy dla swojego psa nie szukała.

Konieczność ponownego rozpoznania niniejszej sprawy winna umożliwić Sądowi I instancji pełną weryfikację wyjaśnień oskarżonego w przedmiocie tego, iż drugie oko uszkodził on psu przez przypadkowe uderzenie smyczą w głowę, kiedy to chciał powstrzymać psa przed atakiem na swojego kolegę M. D.. W tym zakresie niezbędne będzie w pierwszym rzędzie przesłuchanie świadka zdarzenia wskazanego przez oskarżonego. Następnie w razie potwierdzenia przez niego wersji oskarżonego, po możliwie precyzyjnym ustaleniu rodzaju smyczy, na której pies J. M. (2) był wyprowadzany, w kwestii ewentualności uszkodzenia gałki ocznej psa poprzez przypadkowe uderzenie smyczą w głowę winien wypowiedzieć się również biegły weterynarz.

Ponadto, mając na względzie, iż Sąd Rejonowy przy ponownym rozpoznaniu niniejszej sprawy będzie musiał pochylić się nad kwestią sprawstwa oskarżonego, a dopiero w dalszej kolejności, w razie uznania zarzutu aktu oskarżenia za zasadny, dokonać prawidłowej kwalifikacji prawnej jego czynu, Sąd Okręgowy pragnie jednak uczulić Sąd I instancji na kwestię ewentualnej kwalifikacji czynu oskarżonego z art. 64 § 1 kk.

Sąd I instancji uznał, iż przypisany oskarżonemu czyn z art. 35 ust. 1a i 2 ustawy o ochronie zwierząt winien być uznany za podobny do przypisanego mu uprzednio czynu z art. 207 § 1 kk, za który oskarżony odbywał karę pozbawienia wolności w wymiarze przekraczającym 6 miesięcy. W tym zakresie odwołał się do treści art. 115 § 3 kk, zgodnie z którym za przestępstwa podobne uznaje się m.in. przestępstwa z zastosowaniem przemocy. Sąd Rejonowy słusznie podniósł, iż w przepisie tym mowa jest o przemocy bez zawężenia jej stosowania do osoby ludzkiej. W literaturze i orzecznictwie przyjmuje się, iż przemoc taka może być stosowana również wobec rzeczy. Tyle, że w takich okolicznościach jest to tzw. przemoc pośrednia, czyli przemoc zwrócona bezpośrednio przeciwko rzeczy, lecz pośrednio zawsze przeciwko konkretnej osobie w celu wywarcia wobec niej przymusu. Jest oczywiste, że ustawodawca w polskim porządku prawnym przyznał zwierzętom wyższy status ochrony niż rzeczom materialnym, wprost stanowiąc, że zwierze rzeczą nie jest, a przepisy dotyczące rzeczy stosuje się do niego tylko w kwestiach nieuregulowanych (art. 1 ustawy o ochronie zwierząt), to nie sposób przyjąć, iż tym samym zrównał on pozycje prawną zwierzęcia oraz osoby ludzkiej z punktu widzenia należnej mu ochrony przewidzianej przez prawo.

Mając na uwadze powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego, przypisany oskarżonemu występki z art. 35 ust. 1a i 2 ustawy o ochronie zwierząt mógłby być uznany za przestępstwo podobne do występkę z art. 207 § 1 kk, z które oskarżonego prawomocnie skazano, tylko w sytuacji dowiedzenia oskarżonemu, iż przypisywane mu akty znęcania się nad zwierzęciem J. M. (2) miały na celu nie tylko udręczenie samego zwierzęcia, ale również wywarcie określonej presji również na jego właścicielkę. Można sobie bowiem wyobrazić, iż sprawca czynu z art. 35 ust. 1a i 2 ustawy o ochronie zwierząt działa w celu udręczenia właściciela zwierzęcia, względnie w celu zmuszenia go do określonego zachowania.

Takiej motywacji Sąd Rejonowy oskarżonemu w niniejszej sprawie P. D. nie przypisał. W konsekwencji uznać należało, iż kwalifikowanie jego zachowania jako popełnionego w warunkach recydywy specjalnej podstawowej stanowiło obrazę art. 64 § 1 kk.

Nie mniej jednak trzeba zaznaczyć, iż na przeszkodzie ewentualnego uzupełnienia postępowania dowodowego w tym zakresie przy ponownym rozpoznaniu niniejszej sprawy stał zakaz orzekania na niekorzyść oskarżonego, o którym mowa w art. 434 § 1 kpk – pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zaskarżył bowiem niniejsze wyrok tylko w zakresie orzeczenia o karze.

Podsumowując, w ocenie Sądu Okręgowego, materiał dowodowy niniejszej sprawy winien być uzupełniony w zakresie przekraczającym kognicję Sądu Odwoławczego, a jego ocena pogłębiona, co obligowało Sąd Okręgowy, na podstawie art. 437 § 1 kpk, do uchylecia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Pile.

Przy ponownym rozpoznaniu niniejszej sprawy konieczne będzie ponowne przesłuchanie J. M. (2), M. M. oraz D. M. (2) na okoliczność precyzyjnego określenia czasu, w którym suka (...) miała doznać uszkodzenia pierwszego i drugiego oka w kontekście odbywania przez oskarżonego kary w systemie dozoru elektronicznego od dnia 15 listopada 2012 r. do dnia 18 stycznia 2013 r. oraz jego zatrudnienia poza granicami kraju od dnia 11 kwietnia do 24 maja 2013

r. Poza tym Sąd I instancji winien przesłuchać na okoliczność ewentualnego przypadkowego uszkodzenia drugiego oka zwierzęcia przez oskarżonego świadka M. D. oraz dopuścić dowód z opinii biegłego weterynarza na okoliczność możliwości uszkodzenia gałki ocznej zwierzęcia w wyniku przypadkowego uderzenia w głowę określonego rodzaju smyczą.

W pozostałym zakresie Sąd Rejonowy będzie władny ujawnić zgromadzony materiał dowodowy w oparciu o art. 442 § 2 kpk.

Po uzupełnieniu materiału dowodowego w wyżej wskazanym zakresie Sąd Rejonowy dokona ponownych możliwie najbardziej precyzyjnych ustaleń faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia i ponownie rozważy możliwość pociągnięcia oskarżonego do odpowiedzialności karnej za zarzucony mu czyn.

/D. Ś./ /M. G./ /E. T./